

Kaupunginhallitus 24.05.2021 § 178

§ 178

Vuoden 2021 ensimmäinen osavuosikatsaus (osittain Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat määrärahojen ja tuloarvioiden lisäykset

94 Kiinteät rakenteen ja laitteet HA Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen investointimäärärahan lisäys sekä 41 Tekninen lautakunta tuloarvion korotus 5 milj. euroa.

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1
merkitsee liitteenä olevan vuoden 2021 ensimmäisen osavuosikatsauksen tiedoksi,

2
hyväksyy, että vuoden 2021 talousarvion toiminnallisesta suunnitelmasta poiketen iltapäivähoitoa tarjotaan myös toisluokkalaisille syksyllä 2021,

3
hyväksyy, että koronaepidemian poikkeusolojen lapsille ja nuorille aiheuttamaan oppimisen ja oppilashuollon tarpeeseen lisätään tukea valtion korona-avustuksilla ja toimintoja uudelleen kohdentamalla vuonna 2021. Tähän varataan tarvittavat resurssit ja toimialojen yhteinen valmistelu aloitetaan välittömästi. Avustusten mukaiset määrärahojen korotukset päätetään vuoden 2. osavuosikatsauksen yhteydessä.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Puheenjohtaja varapuheenjohtajien Guzenina ja Partanen kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen päätösehdotuksen kohtaan 3:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy, että koronaepidemian poikkeusolojen lapsille ja nuorille aiheuttamaan oppimisen ja oppilashuollon sekä hyvinvointivajeen tarpeeseen lisätään tukea valtion korona-avustuksilla ja toimintoja uudelleen kohdentamalla vuonna 2021. Tähän varataan tarvittavat resurssit ja toimialojen yhteinen valmistelu aloitetaan välittömästi. Avustusten mukaiset määrärahojen korotukset päätetään vuoden 2. osavuosikatsauksen yhteydessä siten, että huomioon otetaan sivistystoimen lautakuntien päätökset koronavaikutusten

aiheuttamasta määrärahatarpeesta. Suuruusluokaltaan lisätarve on vähintään 3 miljoonaa euroa.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Kaupunginhallitus hyväksyi seuraavat määrärahojen ja tuloarvioiden lisäykset

94 Kiinteät rakenteen ja laitteet HA Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen investointimäärärahan lisäys sekä 41 Tekninen lautakunta tuloarvion korotus 5 milj. euroa.

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1

merkitsee liitteenä olevan vuoden 2021 ensimmäisen osavuositarkastuksen tiedoksi,

2

hyväksyy, että vuoden 2021 talousarvion toiminnallisesta suunnitelmasta poiketen iltapäivähoitoa tarjotaan myös toisluokkalaisille syksyllä 2021,

3

hyväksyy, että koronaepidemian poikkeusolojen lapsille ja nuorille aiheuttamaan oppimisen ja oppilashuollon sekä hyvinvointivajeen tarpeeseen lisätään tukea valtion korona-avustuksilla ja toimintoja uudelleen kohdentamalla vuonna 2021. Tähän varataan tarvittavat resurssit ja toimialojen yhteinen valmistelu aloitetaan välittömästi. Avustusten mukaiset määrärahojen korotukset päätetään vuoden 2. osavuositarkastuksen yhteydessä siten, että huomioon otetaan sivistystoimen lautakuntien päätökset koronavaikutusten aiheuttamasta määrärahatarpeesta. Suuruusluokaltaan lisätarve on vähintään 3 miljoonaa euroa.

Selostus

1. Vuoden 2021 ensimmäinen osavuositarkastus

Väestön määrä kasvoi alkuvuonna, mutta kasvu hidastui

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väestö kasvoi kuluvan vuoden maaliskuun loppuun mennessä 780 hengellä, mikä on 100 henkeä vähemmän kuin vuoden 2020 saman ajanjakson väestönlisäys. Espoon väestömäärä oli ennakkotietojen mukaan maaliskuun 2021 lopussa 293 576 henkeä.

Espoo kärsi Suomen muihin kuntiin muuttotappiota noin 200 henkeä kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa, yhtä paljon kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Ulkomailta saatu muuttovoitto oli noin 550 henkeä, ja se pieneni vuotta aiempaan verrattuna. Näin Espoon saama kokonaismuuttovoitto oli noin 160 henkeä vuodentakaisista pienempi. Luonnollinen väestönlisäys oli vuoden 2020 ensimmäiseen

vuosineljännekseen verrattuna jonkin verran suurempaa: syntyneiden määrä kasvoi enemmän kuin kuolleiden määrä.

Työttömyys laski koronakevään 2020 huippulukemista, mutta nousi jälleen vuoden 2021 alussa

Maaliskuun 2021 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 11,7 % eli kaksi prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Koko maassa vastaava lukema oli 12,6 %.

Työttömiä työnhakijoita Espoossa oli maaliskuun 2021 lopulla 17 501 eli 1,2 kertaa (3015 henkeä) enemmän kuin vuotta aiemmin. Alle 25-vuotiaita oli Espoossa työttömänä 1730 ja 50 vuotta täyttäneitä 5752. Naisia oli 46 % työttömistä. Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli 6175 eli 35,3 % työttömistä.

Lomautettuja oli maaliskuun lopulla 3524 eli 20 % työttömistä. Viime vuonna lomautettujen määrä oli korkeimmillaan toukokuussa, 9722 eli 42 % työttömistä. Ennen koronakriisiä viime vuoden helmikuussa lomautettuja oli 389 eli 3,5 % työttömistä.

Verorahoituksen ennustetaan toteutuvan talousarviossa oletettua parempana

Talouden kasvuennusteet ovat parantuneet syksyn 2020 ennusteesta, johon talousarvion verotuloennusteet perustuivat. Verohallinnon ennakkotiedon mukaan espoolaisten ansiotulot (palkka-, eläke- ja työttömyyskorvaustulot) kasvoivat koronavuoden 2020 aikana 2,8 prosentilla, mikä on huomattavasti enemmän kuin syksyllä tulorekisteritietojen perusteella arvioitiin. Myös yhteisöveroa kertyy valtiovarainministeriön ennusteen mukaan huomattavasti syksyllä ja talvella ennakoitua enemmän. Yhteisöverotuottoa parantaa vielä kuntien 10 prosenttiyksiköllä korotettu jako-osuus.

Alkuvuoden toteutuneiden tilitysten, tarkentuneiden tulokehitystietojen sekä valtiovarainministeriön parantuneiden ennusteiden pohjalta kunnallisveroa arvioidaan tilitettävän 1 350 milj. euroa, 33 milj. enemmän kuin talousarviossa oletettiin. Arvio sisältää riskiä vuoden 2020 veronpalautusten määrän sekä koronavirusepidemian mahdollisten rajoitustoimien jatkumisen osalta. Mikäli työllisyystilanne ei koronarajoitusten purkamisen myötä parane, tulokehitys voi loppuvuonna hidastua.

Kaiken kaikkiaan verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) yhteensä arvioidaan huhtikuun lopun tilanteessa kertyvän 1 791 milj. euroa vuonna 2021, mikä on 66 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa.

Toimintakatteen alijäämän ilman koronatukia arvioidaan toteutuvan 58 milj. euroa talousarviota heikompana.

Huhtikuun tilanteessa tuottojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Ulkoisia toimintatuottoja on kertynyt tammi-huhtikuussa 135 milj. euroa, 19,7 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Länsi-Uudenmaan muiden kuntien irtautuminen kulkukeskuksesta laskee myyntituloja ja menoja 7,2 milj. eurolla. Korona laskee maksutuottoja 2,2 milj. eurolla. Maanmyyntituottojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti ja maankäyttösopimustuottojen ylittyvän 5 milj. eurolla.

Tuloutettavat korona-avustukset vuodelta 2020 nostavat sivistystoimen tuottoja 6 milj. eurolla.

Ulkoisten toimintamenojen arvioidaan ylittyvän 57,6 milj. eurolla ja kasvavan 7 % vuodesta 2020. Ylityksestä koronaan liittyviä kuluja, kuten näytteenotto, jäljitys, suojarusteet ja rokottaminen, on 51,1 milj. euroa. Lisäksi toimintamenojen arvioidaan ylittyvän lastensuojelussa ja vammaisten asumispalveluissa, sekä opetuksessa tuloutettavien koronatukien verran. Työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan ylittyvän lähes 4 milj. eurolla. Toimintamenot alittuvat kulkukeskuksen osalta sekä jonkin verran koronasulkemisten takia. Ulkoisia toimintamenoja on toteutunut 643 milj. euroa, kasvua 3,6 prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

Toimintakatteen alijäämän ilman koronatukia arvioidaan toteutuvan 58 milj. euroa talousarviota heikompana. Korona-tukien tasoa on mahdotonta arvioida, sillä myöntämisperusteiden valmistelu on STM:ssä kesken.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) on tammi-huhtikuussa kertynyt 653 milj. euroa, 16 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Verotuloja arvioidaan kertyvän 1 653 milj. euroa ja valtionosuuksia 137,6 milj. euroa. Kokonaisuudessaan verorahoituksen arvioidaan ylittävän talousarviossa oletetun noin 65 milj. eurolla.

Espoon rahastojen markkina-arvo kasvoi alkuvuoden aikana (tammi-maaliskuu) n. 30,0 milj. euroa koronakriisistä toipuvien talouksien tukitoimien sekä kriisin helpottumisodotusten takia. Loppuvuoden riskitaso tulee todennäköisesti pysymään korkealla ja tuottojen vaihtelu tulee näin ollen myös pysymään korkealla.

Poistojen arvioidaan toteutuvan 182 milj. euron tasolla.

Tuloksen ennustetaan huhtikuun tilanteessa, ilman valtion korona-avustuksia, toteutuvan -27 milj. euron tasolla. Tulosenuste päivitetään kuukausittain.

Investointien kokonaismääräksi ennustetaan 353,8 milj. euroa, 18 milj. euroa alle talousarvion. Uudisrakentaminen alittuu 15,8 milj. eurolla hankkeiden siirtymisten takia ja Länsimetron valtionosuus toteutuu noin 6,8 milj. euroa alempana vuoden 2020 korkeamman toteutuman takia. Nettoinvestointien arvio on 319 milj. euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa uutta lainannostovaltuutta on budjetoitu 315,0 milj. euroa. Edellisen vuoden lainannostot, sekä maksuvalmius- ja likviditeettitilanne ovat mahdollistaneet sen, että talousarviolainaa ei ole nostettu alkuvuonna. Vuoden 2021 lainannostovaltuutta ei tarvitse nostaa täysimääräisesti.

2. Talousarviomuutokset

Sivistystoimi esittää valtuustolle, että vuoden 2021 talousarvion toiminnallisesta suunnitelmasta poiketen kaikille toisen vuosiluokan oppilaille turvataan iltapäivähoito syksyllä 2021. Sivistystoimen toimialajohtaja tarkentaa vuoden 2021 käyttösuunnitelman kohdennusta muusta toiminnasta (koulujen siivouksesta, ruokailusta, perusopetuksen kuljetuksista sekä sisäisistä palveluista) säästyvien 0,6 milj. euron määrärahojen siirrolla iltapäivätoimintaan Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan sekä Svenska Rum- lautakunnan

sitovuustasoilta. Kummankin sitovuustason euromääräinen talousarvio kokonaisuudessaan säilyy ennallaan.

3. Koronanepidemiaan poikkeusolojen lapsille ja nuorille aiheuttama oppimisen ja oppilashuollon lisätuki sekä maksuttoman lukiokoulutuksen kustannukset

Koronan vaikutukset ovat iskeneet erityisesti pääkaupunkiseudun lapsiin ja nuoriin johtuen pitkäaikaisista sulkutoimista. Vaikutukset on tunnistettu ja niihin on vastattu nykyisiä toimintoja uudelleen kohdentamalla ja hankkimalla lisäresursseja valtion korona-avustuksilla.

Sekä perusopetus että lukio ovat saaneet valtion korona-avustusta, joka ei sisälly käyttösuunnitelmaan 2021. Avustus myönnettiin vuonna 2020 ja sen käyttöaika on vuoden 2021 loppuun. Avustuksella rahoitetaan avustuspäätöksen mukaisesti poikkeusolojen aiheuttamien vaikutusten korjaamisen kustannuksia esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Siten sivistystoimen sekä tulo- että menomäärärahat ylittyvät (perusopetus 3,5 milj. eur ja lukio 0,7 milj. eur) vuonna 2021. Määrärahakorotukset esitetään ovk2:n yhteydessä, kun myös valtion vuoden 2021 lisätalousarvion avustuksista on lisätietoa käytettävissä.

Hallitus tulee antamaan tällä viikolla lisätalousarvion. Saatujen tietojen mukaan lisätalousarvio sisältää opetukseen korvamerkityn korona -tuen. Ennakkotietojen mukaan tuen määrä olisi lähellä sataa miljoonaa euroa. Espoon osuus väestöosuuden mukaan olisi 4 – 5 miljoonaa ja Espoo tulee hakemaan avustusta. Tukea tullaan käyttämään samanaikaisopetuksen jatkamiseen, tukiopetukseen ja oppilashuollon tehostamiseen.

Lasten ja nuorten hyvinvointi koostuu myös muusta kuin oppimistuloksista ja oppilashuollon toimista. Espoo on hakenut valtion tukea ns. Harrastamisen Suomen malliin. Tuen avulla jokaiselle lapselle pyritään järjestämään lasten omien toiveiden mukaista harrastustoimintaa. Kulttuuritoimi vetää Espoon hanketta. Siinä ovat mukana suomen- ja ruotsinkielinen opetustoimi sekä nuoris- ja liikuntatoimi.

Lukiossa menomäärärahojen ennustetaan ylittävän arvioitua suuremman maksuttoman toisen asteen kustannusten takia 1,6 milj. eurolla. Valtio on sitoutunut korvaamaan täysimääräisesti uudesta veloitteesta aiheutuvat kustannukset. Kustannuksia tuovat sähköiset oppimateriaalit, tietokonehankinnat, tietoliikenneyhteydet ja erityisryhmien opetuksen järjestäminen. Määrärahakorotusta esitetään ovk2:n yhteydessä, kun kustannustaso tarkentuu.

Investoinnit

94 Kiinteät rakenteet ja laitteet

Talousarvion sitovuusmääräysten mukaan kaupunginhallitus voi lisätä tehtäväalueen 948 HA Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen määrärahaa, mikäli tuloarviota korotetaan vastaavasti. Tekninen lautakunta esittää käyttötalouden sopimusrakentamisen tuloarvion korotusta 5 milj. euroa sekä vastaavaa määrärahan korotusta investointien sopimusrakentamiseen.

